

Boerderij Educatie Rivierenland (BER)

Vanaf april 2014 is Boerderij Educatie Rivierenland actief, een initiatief waarbij schoolklassen les krijgen op een land- en tuinbouwbedrijf. De les wordt door de boer(in) of tuinder zelf gegeven en de kinderen maken kennis met de herkomst en productiewijze van o.a. voedsel. Ze leren niet alleen met hun hoofd, maar ook door voelen, proeven en doen.

De Capreton heeft meegewerkt aan de totstandkoming van dit initiatief en is met Janny van de Bogert ook in het stichtingsbestuur vertegenwoordigd.

Er zijn 39 bedrijven bij BER aangesloten, waarvan 4 in de Bommelerwaard. In eerste instantie waren de lessen bedoeld voor basisscholen, maar al snel kwam er belangstelling uit het voortgezet onderwijs en ook die klassen kunnen bij ons terecht.

Wat feiten en cijfers van het afgelopen anderhalf jaar:

- Bij de start zijn 29 gratis lessen gegeven die met een Facebookactie gewonnen werden.
- Er zijn 86 betaalde lessen gegeven.
- 43 verschillende scholen hebben al gebruik gemaakt van BER
- 8 scholen uit de Bommelerwaard hebben samen 11 betaalde lessen gevolgd.
- De 4 educatiebedrijven in de Bommelerwaard hebben samen 9 betaalde lessen gegeven.
- 4 educatiebedrijven hebben 5 tot 9 betaalde lessen gegeven, 1 bedrijf heeft 10 betaalde lessen gegeven.

Er zijn veel scholen in de Bommelerwaard die nog geen gebruik gemaakt hebben van onze lessen. Dat is jammer, want onze lessen zijn door het “belevend leren in de praktijk” een prima aanvulling op het regulier onderwijs en brengen de boerderij, tuinderij, planten, dieren en de herkomst van voedsel dichterbij.

Spreekt u een juf of meester, breng onze lessen dan eens onder de aandacht!

Kijk eens op onze Facebookpagina voor leuke verslagen en foto's van de lessen of op onze website: www.boerderijeducatierivierenland.nl voor meer informatie.

Janny van de Bogert

www.capreton.nl

1. Voorwoord
2. Munnikenland
3. Weidevogels
4. Opening van de Broekheuvel
5. Boterkampen
6. Hurwenen
7. Collectief
8. Boerderijeducatie

Nieuwsbrief De Capreton 2015

Van de voorzitter

Agrarisch natuurbeheer heeft twee gezichten. Aan de ene kant proberen we de belangen van onze agrariërs te behartigen, aan de andere kant staat het natuurbelang voorop. Het mooiste is natuurlijk om beide belangen met elkaar te verenigen. Maar dat valt niet altijd mee. Dat kunt u op diverse plaatsen in deze Nieuwsbrief lezen. Op heel wat plekken in de Bommelerwaard worden onze boeren en tuinders inmiddels ingeschakeld bij het natuurbeheer: het Grootte Lage Broek, het Molenveld, Munnikenland, de Hurwenense Uiterwaard, de Boterkampen, de Broekheuvel en de Bulken. Boeren kunnen de natuur prima beheren. Dat signaal zullen we krachtiger moeten laten horen.

Ook in de winter valt er veel te genieten op ons ‘mooiste eiland tussen de rivieren’. Misschien wilt u er in de decembermaand eens even op uit. Wij hebben meegewerkt aan het uitzetten van vijf wandelroutes verspreid over de Bommelerwaard. Ook het onderhoud van de paden is in onze handen. Het zijn verrassende wandelingen, vaak over onverharde weggetjes en dwars door boerenland (www.klompepad.nl). Een aanrader.

Ik wens u goede feestdagen en een gelukkig en voorspoedig 2016 toe.

Piet Nienhuis

Al enige tijd is Agrarische Natuurvereniging De Capreton bezig met het in beheer krijgen van grote delen van het Munnikenland. Als vervolg op de intentieverklaring die enkele jaren geleden ondertekend is, zijn er vele gesprekken geweest met Waterschap Rivierenland en Staatsbosbeheer. Waterschap Rivierenland is verantwoordelijk voor de uitvoering van het project, dat vorm krijgt in het kader van 'Ruimte voor de Rivier'. Door uitvoering van dit project is tevens een groot areaal natuur gecreëerd ten koste van agrarische gronden. De overheid en Staatsbosbeheer zijn momenteel de eigenaars van de natuurgronden en zullen deze zelf moeten gaan beheren of volgens Europese richtlijnen marktconform moeten afstoten, waarbij de natuurdoelen gehandhaafd moeten blijven. Gekozen is voor de laatste optie, waarbij Staatsbosbeheer alle gronden aankoopt en eigenaar wordt. Hierbij neemt Staatsbosbeheer ook de richtlijnen en natuurdoelstellingen over die op de natuurgronden rusten.

Met Staatsbosbeheer heeft De Capreton vele gesprekken gevoerd en daarbij stuiten we op elkaars verschillende standpunten met betrekking tot het realiseren van de natuurdoelen. Boerenverstand en praktisch denken kwamen tegenover ecologische standpunten te staan. Het uitvoerend beheer van graslandpercelen zal door De Capreton wordt gecoördineerd, Staatsbosbeheer heeft een adviserende en controlerende rol. Voor beide partijen zal deze manier van werken en dit verschil van inzicht een leerproces worden, maar met het gezamenlijk doel voor ogen zullen we het resultaat zeker halen.

Het dagelijks beheer zal worden uitgevoerd door agrariërs, leden van VANL De Capreton. Voor het uitgeven van de diverse percelen zal gekeken worden naar het belang en de inpasbaarheid van de beheersmaatregel (hooien; beweiden) in het agrarisch bedrijf. Agrariërs die voorheen gronden in gebruik hadden in het gebied komen natuurlijk als eerste in aanmerking.

Wim van Woudenbergh

Foto Henk de Koning

Met ingang van 1 januari 2016 is er een nieuwe manier waarop de financiering en toezicht op het agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLB) in Nederland wordt geregeld. Vanaf 2016 kunnen agrariërs niet meer individueel vergoeding aanvragen voor agrarisch natuurbeheer. Dit kan alleen nog via agrarische collectieven, waarbij het natuurbeheer moet passen in een gebiedsplan.

In Gelderland zijn drie collectieven opgericht: in de regio's Achterhoek, Rivierenland en Veluwe. De collectieven zijn samenwerkingsverbanden van agrarische natuurverenigingen. Een collectief maakt gebruik van ecologen, landschapsarchitecten, vrijwilligers en werkploegleden.

Op dinsdag 20 januari zijn de statuten van het Collectief Rivierenland, waarin de Capreton vertegenwoordigd is, door notaris Mostart en de bestuurders van het collectief getekend. Dit collectief bestaat uit de volgende agrarische natuurverenigingen :

- [Vereniging Streekbeheer Rijnstromen](#)
- [ANV Lingestreek](#)
- [De Ploegdriever](#)
- VANL de Capreton
- [VANL Tieler en Culemborgerwaard](#)
- [Vereniging Streekbeheer Maas en Waal](#)

Namens de Capreton neemt Jo Penders deel in het bestuur van het Collectief Rivierenland.

De werkwijze van het agrarisch natuurbeheer is vastgelegd in een kwaliteitshandboek. Op donderdag 15 oktober zijn de certificaten voor het kwaliteitshandboek uitgereikt.

In het voorjaar 2015 heeft de voorintekening plaatsgevonden voor deelname aan de uitvoering van agrarisch natuur- en landschapsbeheer in 2016. Dit is met de potentiële deelnemers vastgelegd in een intentieverklaring. Op basis van deze voorintekening en het natuurbeheerplan is bij de Provincie Gelderland in augustus een gebiedsaanvraag ingediend. Inmiddels is het plan goedgekeurd en zijn de financiële middelen beschikbaar gesteld. De potentiële deelnemers worden nu door onze coördinator Linda de Groot worden benaderd zodat voor het einde van het jaar de contracten voor 2016 kunnen worden afgesloten.

Meer informatie kunt u vinden op de website van het collectief rivierenland. collectiefrivierenland.nl/. Bij vragen kunt u zich richten tot onze coördinator Linda de Groot.

Linda de Groot & Piet Nienhuis

De herinrichting van de Hurwenense Uiterwaard en het natuurgebied de Hurnse Kil is in 2015 afgerond. Bij de oude steenfabriek in Hurwenen ligt een brug over de nevengeul die leidt naar een meer dan 50 ha groot schiereiland. Dit deel van de uiterwaard ontwikkelt zich tot een prachtig natuurgebied met rivierduinen en golvende percelen bloemrijk grasland.

In het afgelopen jaar heeft de Vereniging voor Agrarisch Natuurbeheer De Capreton met een achttal agrarische ondernemers uit Rossum en Hurwenen het schiereiland in de uiterwaard beheerd. Deze agrariërs zijn lid van VANL De Capreton en hebben een scherp oog voor agrarisch natuurbeheer. Het grootste deel van de gronden is in handen van Staatsbosbeheer (SBB) en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Het plan van aanpak voor het beheer is gemaakt samen met Stichting Dorp en Landschap, RVO en SBB, bijgestaan door Cyril Liebrand van het ecologisch adviesbureau EurECO. Door een goed beheer in het verleden hebben sommige percelen in de uiterwaard een zeer hoge diversiteit aan plantensoorten. Biodivers B.V., leverancier van inheemse zadenmengsels, heeft een deel van de zaadopbrengst van deze percelen mogen oogsten. Dit zaadmengsel wordt nu gebruikt om de natuur in andere gebieden te verrijken.

Het schiereiland is een dynamisch gebied, het grootste deel is grasland maar er liggen ook stukken akkerland. Flinkere delen van het schiereiland worden beweid met Rossumse en Hurnse koeien. Andere percelen zijn gemaaid en het gras is aan boeren verkocht, die het hooi op hun eigen bedrijf verwerken.

Jammer genoeg is er op bepaalde stukken grond jaren lang een ondermaats beheer gevoerd. Dat was te zien aan de massale groei van distels, brandnetels en Jacobskruid. Het heeft behoorlijk wat geld en inspanning gekost om de natuurwaarden van die percelen te vergroten, maar die klus kan niet in één jaar geklaard worden.

Eind november is de gang van zaken geëvalueerd. Alle partijen vonden dat het beheer van het natuurgebied op het nieuwe schiereiland in de Hurwenense Uiterwaard het afgelopen jaar naar volle tevredenheid is verlopen. De Vereniging voor Agrarisch Natuurbeheer De Capreton zal het beheer dan ook in 2016 op dezelfde wijze gaan voortzetten. Helaas is het nog onzeker of de plaatselijke agrariërs het beheer op langere termijn mogen continueren. De beslissing over de verdere toekomst van de uiterwaard wordt op rijksniveau genomen.

De Capreton is ervan overtuigd dat het beheer van natuurgebieden in uiterwaarden door lokale boeren met een goed gevoel voor agrarisch natuurbeheer tot effectieve en goede resultaten kan leiden. Het kostenniveau voor de overheid wordt door de inzet van agrariërs laag gehouden. Bovendien zijn de terreinen opengesteld voor bezoekers, zodat vooral ook de plaatselijke bevolking kan genieten van natuur en landschap in deze prachtige uiterwaard.

Groot nieuws! Onze Grutto wordt nationaal symbool, hoe mooi is dat wel niet?! Het betekent natuurlijk wel dat we ons meer bewust moeten worden van het behouden van deze soort. De vogel wordt volgend voorjaar door de Vogelbescherming in het zonnetje gezet. Want in het voorjaar komen ze weer met grote getale naar ons land, naar het gebied waar ze bekend mee zijn. Misschien ook al eerder jongen hebben groot gebracht. Want de vogel is slim en onthoudt waar de overlevingskans redelijk is.

Gelukkig zijn er ook bij ons in de Bommelerwaard nog steeds plekken waar ze te vinden zijn. Maar dat wordt minder, we zorgen er onvoldoende voor dat de biotoop in tact blijft. Een beetje plas dras is nodig, meer diversiteit, kruidenrijk grasland bijvoorbeeld. Dat doet een hoop goed, want daar zijn voldoende insecten te vinden. Binnen de subsidiegebieden is er gelukkig sprake van laat maaien en dat geeft de jongen voldoende perspectief tot overleven.

Maar in de 'gewone' agrarische gebieden heeft het economisch belang vaak voorrang op de natuur. Daar zijn de weidevogelbeschermers alert en proberen zij boer en loonwerker 'warm' te krijgen voor behoud van nesten. Dat is een hele klus. Het resultaat kan beter en moet beter. Want als we zo door gaan kunnen we niet lang meer genieten van onze nationale trots.

Boeren, loonwerkers, mogen we ook komend voorjaar op uw medewerking rekenen?

Joyce (J.L.M.) Ostendorf-Sterk

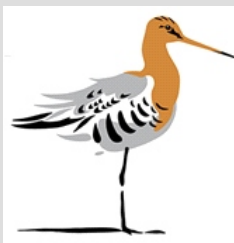
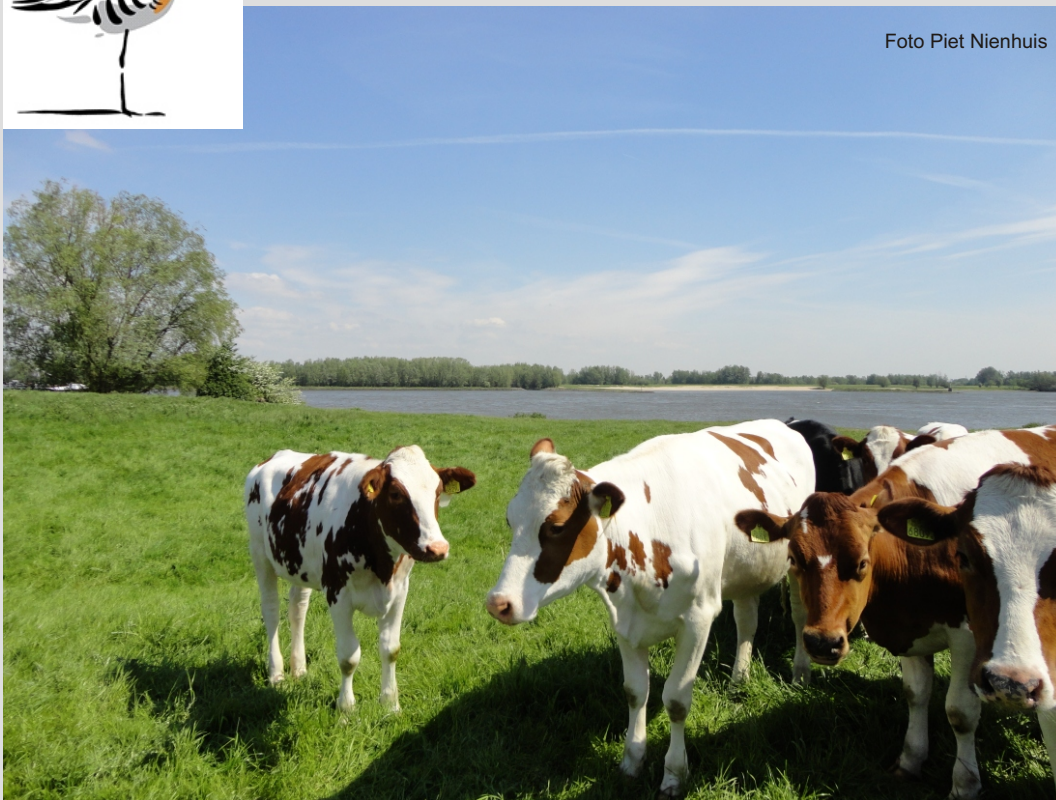

Foto Piet Nienhuis

De Boterkampen

Sinds 3 jaar doe ik het beheer van de Boterkampen. Dat wil zeggen, het beheren van het waterpeil, maaien en afvoeren van het maaisel.

Doordat dit gebied een eigen waterbeheer heeft, kan het peil 's winters opgezet worden zodat je in het voorjaar een plas-dras systeem krijgt.

Dit komt ten goede van de weidevogels. Waarvan ik al diverse soorten heb gezien, zoals de scholekster, de Kievit, tureluur en plevier. Ik heb zelfs al een veldleeuwerik gehoord. In de zomer gaat het peil naar beneden waardoor het land bewerkt kan worden. Het maaien gebeurt twee keer per seizoen. Een gedeelte hiervan kan gehooïd worden en de rest is niet geschikt voor veevoer, maar moet wel worden afgevoerd. Het is jammer dat met het afleveren van het gebied niet voldoende rekening is gehouden met het beheren in de toekomst. Doordat het niet fatsoenlijk afgewerkt is, is het erg ongelijk en moeilijk te bewerken. Het eerste jaar stonden er alleen maar distels en zuring. Maar naarmate de jaren verstrijken, komen er toch steeds meer andere plantensoorten met als gevolg meer vlinders en insecten. Dus is de opzet (een nieuw natuurgebied creëren) denk ik wel gelukt.

Sjaak van 't Hoog

www.klompennpaden.nl

Foto Henk de Koning

Op 6 november 2015 is waterberging-natuurgebied De Broekheuvel geopend door wethouder De Vreede, voorzitter Piet Nienhuis en schoolkinderen uit groep 7 en 8 van basisschool De Zaaier in Hedel. De Capreton beheert dit terrein samen met de gemeente Maasdriel. De vleermuizenkasten die achterin De Broekheuvel aan een vlechtwand hangen, zijn gesponsord door leerlingen van De Zaaier.

